

Lukas 2:22-39

Broeders en zusters,

Misschien vindt u het wel een beetje vreemd dat ik vanmorgen een Schriftgedeelte heb gelezen, over Jozef en Maria die met hun kind Jezus in de tempel verschijnen. Die gebeurtenis vind toch redelijk kort ná Kerst plaats en wij leven nu als kerk naar Kerst toe. Waarom dan toch voor deze tekst gekozen? Ik zal het u vertellen. Vandaag is het de eerste zondag van Advent. Al eeuwen kent de christelijke kerk het gebruik om de vier weken voor Kerst in het teken van Advent te laten staan. Advent betekent 'komst'. Met kerst, dat zal geen nieuws zijn, vieren we de geboorte van de Here Jezus. Zijn komst op aarde. De Adventstijd is de tijd om je voor te bereiden op zijn komst. En in de tekst die we zojuist gelezen hebben, komen we naast Jozef, Maria hun kind Jezus nog twee mensen tegen. Twee mensen van wie blijkt dat ze leven met de verwachting dat de Messias zal komen. Simeon en Hanna. En als gemeente die weer naar Kerst toe leeft kunnen we veel leren van deze twee oude mensen. Want dat ze oud zijn, daar mogen we wel van uit gaan. We lezen van Simeon dat hij, nu hij de Messias gezien heeft, in vrede kan sterven. Dat zijn geen woorden van een jonge man die volop in het leven staat. Het lijkt er op dat hiermee zijn laatste wens in vervulling is gegaan aan het eind van zijn leven. En van Hanna wordt vermeld dat ze vierentachtig jaar oud is. De vertaling is hier niet helemaal zeker. Anderen vertalen dat ze al vierentachtig jaar weduwe is. Moet je na gaan. In die tijd werd er jong getrouwd, soms al met veertien, vijftien jaar. Hanna is daarna zeven jaar getrouwd geweest. Dus op haar eenentwintigste was ze dan weduwe. En dat is ze tot dit moment, al vierentachtig jaar lang. In dat geval moet ze nu al ongeveer honderdenvijf jaar oud zijn. Wat de juiste vertaling ook mag zijn, deze Hanna is een vrouw op leeftijd, die al vele, vele jaren weduwe is.

Laten we eerst die gebeurtenis daar in de tempel is gaan bekijken en laten we daarna eens gaan bezien wat wij er vandaag uit kunnen leren.

Jozef en Maria komen in Jeruzalem aan toen de dagen van de reiniging naar de wet van Mozes vervuld waren. Wat is dat, die reiniging naar de wet van Mozes? Dat kunnen we lezen in Leviticus 12. Daar wordt omschreven dat een vrouw die een zoon baart zeven dagen onrein is. Op de achtste dag zal dan haar zoon besneden worden. Dat is met Jezus ook gebeurd kunnen we lezen in Lukas 2:21. En na de

besnijdenis mag de vrouw drieëndertig dagen niets heiligs aanraken en niet in het heiligdom komen. Als die dagen voorbij zijn komt de vrouw naar de tempel om twee offers te brengen. Een eenjarig schaap als brandoffer en een tortelduif als zondoffer. Maar als iemand te krap bij kas zit om een stuk kleinvee te offeren mocht voor het brandoffer ook een duif genomen worden. Dit gold blijkbaar ook voor Jozef en Maria. Zij hadden het niet zo breed, want ze kwamen met twee duiven naar de tempel. En zo volbrachten zij wat de wet van Mozes van hen vroeg. Je zult er zo aan voorbij lezen, maar er wordt gesproken over de dagen van hun reiniging, meervoud. Het gaat hier niet alleen om de moeder, maar ook om het kind. Ook Jezus moest dit ondergaan. Het zondoffer moest ook voor Hem gebracht worden. Hier zie je al iets van de vernedering die Jezus moest ondergaan. Hij is God, maar Hij ontledigde zichzelf, zegt de Filippenzenbrief. Hoewel Hij zelf niet zondigde moest Hij in alles aan de zondige mensen gelijk worden. Ook voor Hem moest een zondoffer gebracht worden.

Jozef en Maria kwamen hun Kind voorstellen aan de Here zegt de tekst. Hier kan het om twee gebruiken gaan die beiden zijn na te lezen in Exodus 13. De gelovige Israëliet moest het eerstgeboren kind van zijn gezin lossen. Alle eerstgeboren kinderen behoren de Here God toe en moesten in Gods dienst staan. Hiervoor in de plaats heeft de Here God de stam van de Levieten aangesteld voor de priesterdienst. De Israëlieten hoefden dus niet zelf hun eerste kind meer af te staan, maar er moest nu een losprijs betaald worden. En dit losgeld werd aan de Levieten gegeven. Levieten waren door God vrijgesteld van arbeid, zodat ze in de tempel dienst konden doen. Maar voor dit ritueel van lossing hoefden Jozef en Maria niet perse naar de tempel te komen. Dit kon ook in de synagoge gedaan worden. Vandaar dat de meeste uitleggers menen dat Jozef en Maria hun Kind aan God kwamen wijden, zoals bijvoorbeeld Samuël door zijn moeder – ook een Hanna - aan God is gewijd. Want Jozef en Maria wisten natuurlijk heel goed dat er iets bijzonders met hun kind aan de hand was. Die verschijningen van de engel en de gebeurtenissen met de herders in de kerstnacht hadden hen daar wel van overtuigd. Maria bewaarde al die woorden in haar hart, zegt vs. 19.

In de tempel komt Simeon de jonge ouders tegemoet. Van deze oude man wordt vermeld dat hij rechtvaardig en vroom was. Dat wil zeggen dat hij leefde in overeenstemming met Gods geboden, maar ook dat hij leefde met de verwachting

van de Messias. Er wordt echter nog iets heel bijzonders over deze Simeon gezegd. Namelijk dat de heilige Geest op hem was. Dat kon dus blijkbaar voor Pinksteren ook al! Met Pinksteren zou de Geest op alle vlees uitgestort worden, maar hier zien we dat Gods Geest deze vrome man, van wie we verder eigenlijk niets weten, al leidde. Want het was door de Heilige Geest dat Simeon op dat moment in de tempel aanwezig was. Een stukje goddelijke timing. En behalve dat, had de Geest hem ook duidelijk gemaakt dat hij de komst van de Messias zou meemaken. En op de een of andere manier zal de Geest Simeon ook wel duidelijk hebben gemaakt dat het om dat baby'tje ging, waar die twee arme mensen met die twee duifjes, mee aan kwamen zetten. Aan het kind was op zich niets te zien. 't Was heus niet zo als op sommige schilderijen, dat er een grote gouden straal om dit kind heen scheen. Het was een doodnormaal kind, volledig afhankelijk van z'n moeder, die hilde als hij honger had en om de zoveel tijd verschoond moest worden. Er was Hem echt niets menselijks vreemd. Maar de Geest liet Simeon zien dat het toch meer dan een normaal kind was.

In die woorden die Simeon sprak zitten wel wat verrassingen die ons waarschijnlijk niet meteen opvallen. Want Simeon was een Jood. Hij verwachtte de Messias. En als die Messias kwam, dan zou er, dat was het denken in die tijd, dan er zou een eind komen aan het lijden van Gods volk. Dan zou de eindeloze vrede aanbreeken waar Jesaja 9 het over heeft. Maar deze Simeon blijkt van de Heilige Geest veel meer geleerd te hebben. Hij heeft geleerd dat die eindeloze vreugde er nog niet meteen zal zijn. Want dat Hij zelf zou moeten sterven, had hij al begrepen. En als die eindeloze vreugde aanbreekt zou het met de dood ook wel afgelopen wezen. Bovendien zegt Simeon dat deze Messias heil zal brengen voor de volken. Dat was ook nieuw voor Jozef en Maria. Daar had die engel nog niets over verteld. Indrukwekkend. Vandaar dat zij zich verwonderden over deze woorden (vs. 33). De invloed van hun zoon zal niet alleen voor Israel gelden, nee, die invloed zal wereldwijd zijn! En dan wordt er nog wat gezegd van hun zoon. Deze Messias zal een val en een opstanding zijn voor velen in Israel en tot een teken dat weersproken wordt. Het gaat blijkbaar niet zonder slag of stoot. Voor de een is Jezus een val en voor de ander een opstanding. Dit doet denken aan de woorden van 1 Petrus 2:6: *Zie, ik leg in Sion een uitverkoren en kostbare hoeksteen, en wie op hem zijn geloof bouwt, zal niet beschaamd uitkomen. U dan die gelooft, geldt dit kostbare, maar voor*

de ongelovigen geldt: de steen die de bouwlieden afgekeurd hadden, die is geworden tot een hoeksteen en een steen des aanstoots en een rots der ergernis, voor hen die zich daaraan in hun ongehoorzaamheid aan het woord, stoten, waartoe zij ook bestemd zijn. Petrus schetst Jezus als Degene die zowel de rots waar je op bouwt als de steen waar je over valt kan zijn. Een vraag waar we straks nog even bij moeten stilstaan. Vervolgens spreekt Simeon de zegen uit over de ouders. Goed mogelijk dat Simeon een priester is en daarom vanuit zijn ambt de zegen uitspreekt. Maar dit is niet met zekerheid te zeggen. We weten immers verder niets van deze Simeon. Het was in Israel sowieso niet ongebruikelijk om te zegenen. Dat was niet alleen weggelegd voor de priesters. Ook vaders zegenden hun kinderen. En misschien heeft deze Simeon de zegen die de priester tijdens het voorstellen aan de Heer mee gaf nog een keer dunnetjes overgedaan.

En dat verschijnt Hanna op het toneel. Hanna diende God onafgebroken in de tempel, sinds het overlijden van haar man. Dit sluit aan bij wat we lezen in Exodus 38 en 1 Sam. 2, waar gesproken wordt over vrouwen die dienst deden in de tabernakel. Een bekend gebruik. In 1 Samuel zijn het deze vrouwen die dienst deden in de tabernakel, waar Hofni en Pinehas, de zonen van Eli, niet met hun vingers vanaf konden blijven. Als er staat dat Hanna onafgebroken, nacht en dag, dienst deed in de tempel, moeten we dat ook weer niet te letterlijk nemen. Ze zal heus niet in de tempel geslapen hebben, maar ze werd wel volledig in beslag genomen door het dienen van God. Later in de eerste Timotheus brief, zegt Paulus dat een ware weduwe in de christelijke gemeente haar hoop op God gevestigd moet hebben en moet volharden in gebed dag en nacht (1 Tim.5:5). Een treffende overeenkomst.

Hanna sloot zich aan bij de woorden van Simeon. Zij looft God en vertelt aan wie maar horen wil over de vervulling van Gods beloften. De Messias, op wie ook Hanna hoopte, is gekomen.

Simeon, waarschijnlijk een oude priester en Hanna een oude profetes. Twee vrome mensen die door God ingeschakeld werden om er voor te zorgen dat de eerste komst van Jezus in Gods huis niet ongemerkt voorbij zouden gaan. Twee mensen die rekening hielden met Zijn komst. Wat kunnen wij nu van deze geschiedenis leren? Ik denk een heleboel.

In de eerste plaats dat leeftijd er bij God niet toedoet. Deze oude mensen hebben een 'fris' geloof. Een geloof dat leeft. Van beiden is het duidelijk dat ze leefden onder de leiding van de Heilige Geest. Beiden lieten zich inschakelen. Indrukwekkend ook dat Hanna, die al zo jong het verlies van haar man moest meemaken, niet bij de pakken is gaan neerzitten. Ze zat niet achter de geraniums maar was beschikbaar voor de dienst van God in de tempel. En het was juist deze vrouw die op haar oude dag getroost mocht worden door het zien van de Messias. Simeon en Hanna mogen ook de ouderen in de gemeente erbij bepalen dat ze nog zo belangrijk zijn. Ook u kunt een Hanna zijn, die dagelijks de gemeente voor de troon van God brengt. Ook u kunt, net als Hanna, vertellen van uw ontmoeting met de Messias. Denk alstublieft niet dat uw belevenissen met God er niet toe doen voor de jonge generatie. We hebben ze hard nodig. Het zijn de gedenksteden van de gemeente. Zoals de vaders van Israel hun kinderen moesten vertellen van Gods grote daden bij de verschillende gedenktekens, zo mogen onze ouderen dat ook doen als ze vertellen over het geloofsleven, zoals dat bijvoorbeeld was bij het ontstaan van onze gemeente. Bij veel ouderen in de gemeente heb ik ook een 'fris' geloof mogen proeven. Een sterk vertrouwen in de Here Jezus en een vurig verwachten van Zijn komst. Als voorganger heb ik daar de zegen van mogen ervaren. Prachtig om te horen hoe velen, net als Hanna, dwars door de moeiten heen hebben mogen getuigen van Gods trouw in hun leven.

In de tweede plaats leer ik van Simeon en Hanna dat het er ook niet toedoet of je man of vrouw bent. Het is echt een misverstand als we denken dat God vijftig procent van het kerkvolk niet inschakelt, alleen omdat ze vrouw zijn. Hanna was profetes. Een vrouwelijke profeet. En profeten zijn mensen die namens God spreken. Zij geven Gods woord stichtend en vermanend door, tot opbouw van de gemeente. God heeft zich echt niet vergist toen Hij Hanna getuige liet zijn van de komst van de Messias. Net zo min dat God zich vergiste toen Hij Maria van Magdala liet getuigen van de opstanding van Jezus. God ging daarmee in tegen de heersende tijdgeest waar de vrouwen als tweederangs werden beschouwd. Bij God krijgt de vrouw een volwaardige plaats. En daarom mogen we ons best eens eerlijk afvragen of de bijbel niet meer ruimte geeft aan de vrouw dan sommige christenen doen.

Maar er is nog een laatste les. Ik vertelde net al over die woorden van Simeon dat de Messias 'een val en een opstanding' zou zijn. Dat is de scherpe kant van het

Evangelie. Het Evangelie betekent, zoals u weet, 'Blijde Boodschap'. Het is ook geweldig goed nieuws dat Jezus gekomen is naar deze wereld. We gaan het met Kerst weer vieren. Maar de scherpe kant van dit goede nieuws is, dat je daar niet vrijblijvend mee om kunt gaan. Een val of een opstanding. Een steen des aanstoots of een rots van behoud. Eén van beiden. En beste mensen, daar zit niks tussen in. Het Evangelie is Goed Nieuws, maar ook radicaal nieuws. Daar moeten we allemaal iets mee. Tijdens de wijkavonden staan we nu stil bij het Heilig Avondmaal. We bespreken dan ook die tekst met elkaar uit de 1e Corinthebrief 'dat we onszelf een oordeel kunnen eten of drinken'. Er zijn mensen die daarom weg blijven, stel je voor dat ik me een oordeel eet. Maar weet u, je kunt je ook een oordeel horen. En misschien is dat risico nog wel veel groter. Als je met een zekere regelmaat in de kerk zit en daar week in, week uit, mag horen van de Here Jezus. En dat je telkens weer te horen krijgt dat Jezus ook voor jouw zonden naar het kruis is gegaan, en dat het allemaal genade is, en dat het weer goed kan komen tussen God en jou. Dan moeten we daar toch wat mee. Dan moeten we kiezen. Wat wil je? Wil je dat Jezus jouw val is of jouw opstanding? Wil je dat Jezus de steen is waar je overheen valt, of wil je dat Hij de rots is waar je je leven op bouwt. Wat wil je?

Is dit niet één van de grootste gevaren van onze tijd. We geloven het allemaal wel. Natuurlijk, we hebben het al zo vaak gehoord. Maar we worden er niet koud of warm meer van. En ondertussen snoepen we van twee walletjes. Een duikboot-geloof. Op zondag komen we even boven water tijdens onze wekelijkse eredienst en de rest van de week duiken we weer onder. Onzichtbaar. Maar bij God is het net andersom. Want als de bijbel het over de eredienst heeft dan gaat het niet over dat uurtje op zondag, maar over het leven de rest van de week. Dus de eredienst is straks niet afgelopen met de zegen, maar dan begint 'ie pas.

We gaan vandaag de eerste week van Advent in en leven samen toe naar Kerst. De komst van Jezus op aarde. Simeon en Hanna rekenden er op. Hij gaat komen. Hoewel het allemaal maar klein begon hebben ze Hem herkend. Deze baby.... de verlosser van de wereld. Dat getuigenis mogen wij ook laten klinken. Oud en jong, man en vrouw. Want dat Kind in de armen van Simeon werd een Man van Smarten. En deze Man van Smarten komt weer terug, maar dan als de Koning der Koningen. Dan zal elke knie zich buigen. De één knarsetandend, de ander aanbeddend. Voor de

één ten val, de ander ten opstanding. Zo zal het gaan. En daarom nog één keer die heel persoonlijke vraag: Wat wil jij?

Amen

November 2009

G.P. Hartkamp

Wapenveld